

TEATER KAN VÆRE ET FANTASTISK REDSKAB TIL INKLUSION

"ER DU KLAR OVER, AT DU HAVDE VORES FIRE STØRSTE KRUDTUGLER SIDDENDE LIGE FORAN DIG?"

Billederne er fra Børnehuset Carlsvognen, 2017, taget af 'Fagfotografen'.

Læs denne sjove, fascinerende, inkluderende (!) beretning fra en forestilling for 100 børn, hvor selv de fire krudtugler kunne sidde helt stille og samtidig i den grad var med!

Af Anette Wilhjelm Jahn fra Måle Fortælleteater

Fortælleteater-forestillingen i Børnehusets pudenum er ved at være forbi.

Jeg har fortalt de cirka 100 børn (!) og voksne om dengang, jeg var lille og mødte min bedste ven i mit legehuse. Det var en skrubtudse, som hed Tue, og som kunne fortælle eventyr. Og som har været med mig lige siden. Børnene har også mødt Tue - i form af en hånddukke - som forestillingen igennem har hjulpet mig med at fortælle eventyret om skrubtudsen og prinsessen.

Her til sidst har børnene klappet meget ivrigt af ham, fordi han har været modig og for første gang har turdet at komme med ud på den anden side af bagtæppet! De har klappet af ham, fordi de godt kunne lide hans eventyr - og måske også lidt fordi det rørte et eller andet i deres egne følelser og deres lyst til at være modige.

Efter 45 minutter på numserne er alle børnene nu klar til at springe op og fare ud på legepladsen. Kroppene er fulde af tudser, der trænger til at hoppe. Men så er det, at Tue hvisker mig noget i øret. "Skal jeg fortælle børnene det?", spørger jeg ham. Tue nikker. Og så siger jeg til børnene:

"Tue vil gerne ha', jeg fortæller jer, at eventyret om prinsessen kom til ham i en drøm. Og fordi han var så vild med at fortælle for jer i dag, så vil han gerne puttes nu, så han kan drømme et nyt eventyr. Kunne I tænke jer, at Tue og jeg kom tilbage en anden dag og fortalte et nyt eventyr?". Børnene hviner et samtykkenalme "JAAAAH!!!".

"Jamen, så må vi lige have dig puttet, Tue", siger jeg og lægger ham på scenografiens to eventyrpuder oppe på det lille slotsbord, og bruger den gennemsigtige dug til at lave dyne med. Børnene følger nøje med i, at Tue skal ligge rigtig rart.

Læs også om muligheden for at få forestillingen ud i jeres dagtilbud - i slutningen af artiklen!

Jeg kigger overrasket ud på børnene: "Tue sover allerede! Lad os liste ud. Lige så stille".

Og så går jeg på tåspidserne ned mellem alle børnene og er den første, der går ud i gangen. Jeg har godt nok mit gyldne fuglebur med, som er blevet prinsessens skatkammer, og hvor forestillingens krystalbold ligger indeni. Og som hvert barn nu får mulighed for at stikke hånden ind i og mærke på. Det er spændende, men det kræver også stor tålmodighed, hvis der er 99 børn foran én.

Det ville derfor ikke være spor mærkeligt, hvis de bagerste børn begyndte at larme, pille ved den spændende scenografi - for slet ikke at snakke om at gå op og prikke til Tue. Mon han også er levende, når hende fortælleren er gået?

Men ikke ét barn vil forstyrre Tue i hans drømmesøvn. Alle er stille.

Noura, 5 år

Noura på 5 år er én af de mange børn, der er med til forestillingen. Jeg hørte, hun fik strenge formaninger fra en af de voksne ude i gangen, inden hun blev lukket ind i pudenummet: "Det her er teater, og hvis ikke du kan sidde stille, så går vi to ud igen. Vi vil ikke ødelægge det for de andre igen, vel?". Noura havde nægtet at holde den voksne i hånden og havde sparket efter hende flere gange. Da jeg gik i gang med forestillingen, havde Noura da også set surt op på mig.

Nu er hun næsten fremme ved fugleburet, har lidt svært ved at holde køen, stikker hånden ind i buret, og lader ikke - som de andre børn - bolden ligge derinde. Hun tager den ud, øjnene stråler:

I Måle Fortælleteaters forestilling "Prinsessen og skrubtudsen" møder børnene et af de mest udbredte folkeeventyr i verden: Nemlig historien om prinsessen, der kysser tudsen til den bliver en prins.

Børnene involveres undervejs. Her hopper og kvækker de som forestillingens tillidsfulde skrubtudse, der spørger prinsessen: "Skal vi to være venner?".

"Må man ønske?". "Øh, det ved jeg ikke", svarer jeg overrasket. Jeg har slet ikke tænkt på, at bolden kan være en ønskebold. Hendes støttepædagog får hende til at lægge bolden ind i buret igen, og de går.

Da køen er færdig, lukker jeg lågen til buret og går tilbage ind i pudrummet for at pakke sammen. Noura kommer løbende tilbage, hun er stukket af fra sin voksne og flår hånden lidt voldsomt ind i buret: "Rolig nu!", kommer pædagogen løbende. Men Noura ved, hendes tid er knap, så hun snupper igen bolden ud og holder den op foran sit ansigt og hvisker med tindrende øjne til bolden: "Jeg ønsker mig en Hatchimals!". Og så kysser hun bolden inderligt, inden hun lægger den pænt på plads.

Hun er klar til at stikke af igen men når lige at spørge mig: "Kommer Tue igen en anden dag?". "Det ved jeg ikke", svarer jeg smilende og kigger så på den voksne: "Skal du ikke også mærke på prinsessens bold?". Pædagogen smiler: "Jo, dét må jeg vist hellere".

Hun sætter sig på hug, må nøjes med at stikke fingrene ind, for det er kun en barnehånd, der kan bane sig vej helt ind i buret. Langsomt mærker hun på boldens kanter. Giver sig tid. Jeg kigger over på Noura og siger så til den voksne:

"Det er vist sådan, at du må ønske noget. Hvad skal det så være?". Noura har helt glemt sin trang til at flygte. Spændt stiller hun sig tæt op af den voksne, småhopper ivrigt: "Et godt ønske! Et godt ønske!". "Ja", siger jeg, "det er jo ikke hver dag, at du kan få lov at ønske med prinsessens magiske bold, så du må ønske dig noget vigtigt".

Pædagogen siger så med en stille stemme: "Jamen, så ønsker jeg mig, at min moster bliver rask og kommer hjem til jul". "Det var et godt ønske!", svarer jeg. Pædagogen rejser sig og rækker Noura sin hånd. Noura griber hånden med begge hænder, og på vej ned ad gangen kan jeg høre, at Noura får den voksne til at fortælle alt muligt om den moster.

100 børn sad helt stille på én gang – også de fire krudtugler!

Jeg går i gang med at pakke scenografien ned, og institutionens leder kommer ind og takker for forestillingen. Hun siger:

"Jeg er helt målløs over, at vores børn kunne sidde så stille – og så længe! Halvdelen af dem har jo svært ved at forstå dansk. Men de fik jo også lov til at deltage med kroppen og stemmen hele vejen igennem. Er du klar over, at du havde

vores fire største krudtugler siddende lige foran dig? Da jeg kom ind og så det, tænkte jeg, at det her går da aldrig, men du skulle lige til at gå i gang, og så var det for sent at rykke rundt på dem".

"Var det de drenge, der sad lige her på første række?", spørger jeg undrende. Lederen nikker: "Ja, de er sprogligt godt med, men de er alle sammen visiteret til en særlig basisplads her i huset. De kan normalt ikke koncentrere sig mange øjeblikke ad gangen, og de skaber konflikter for sig selv i ét væk. Hvis de mærker, at der er noget, vi vil have dem til, så ligger de i en bunke og slås".

"Jamen de var totalt opslugte", svarer jeg. "Det mærkede jeg da intet til. De spillede jo både kongen, prinsessen og skrubtudsen undervejs. Og ham den ene, det var jo ham, som var den første til at råbe til Tue, at han var pæn".

Jeg havde nemlig fortalt børnene, at skrubtudsen Tue (min håndduke) var med mig i dag, men at han altid sad omme bag ved bagtæppet. At han var så genert og aldrig turde komme med ud til børnene. Fordi han var bange for, at de skulle synes, han var grim. Men i løbet af forestillingen var Tue begyndt at forstyrre mig, og i dag havde han taget særligt

mod til sig og var kommet med ud til børnene. (Tue er naturligvis særlig modig i hver eneste forestilling).

Og straks havde en af drengene på første række (som altså var på særlig basisplads) ivrigt råbt: "Du er pæn, Tue! Du er rigtig pæn!". Og det havde smittet, så hele salen havde stemt i.

Lederen smiler: "Ja, du fik jo børnene til at få medfølelse med den skrubtudse. Den er altså også sød. Men det sjove er, at de andre børn faktisk gik med Khalid i dag. For de er ellers ret irriterede på ham i øjeblikket. Han har så svært ved at indgå i legefællesskaber eller i fællesskabet på stuen. Vi skal have samtale om ham her kl. 14 med alle de involverede, også forældrene, og så vil jeg fortælle den her historie. Vi må se, om vi kan uddrage noget læring".

Hendes mobil ringer: "Åh, jeg skal være til et møde", siger hun undskyldende og går hurtigt med mobilen presset mod øret.

Jeg pakker videre sammen. Imens tænker jeg over, hvad jeg kunne have sagt, hvis vi ikke var blevet afbrudt. Jeg tænker, at jeg jo taler et helt andet sprog end pædagogerne og derfor nok ikke ville have kunnet forklare mig.

· Kunne jeg have sagt, at Khalid nok havde godt af at indgå i en struktureret ramme, hvor

Prinsessens bold er kommet på skattekammer, og børnene får lov efter forestillingen at stikke hånden ind og berøre bolden og eventyret lige så forsigtigt. Det virker vist bedst, hvis man lukker øjnene.

VIL I HAVE EN INVOLVERENDE OG INKLUDERENDE TEATERFORESTILLING I JERES EGET DAGTILBUD – ELLER EN KURSUSDAG FOR PERSONALET?

Måle Fortælleteaters speciale er involverende fortælling, hvor børnene undervejs deltager ved at svare på spørgsmål, som driver historien frem eller ved at efterligne fortællerens dramatiske kropssprog, centrale sætninger, sjove eller uhyggelige lyde, og måske synger de med. Det kan også kaldes dialogisk fortælling. På den måde mærker de karakterernes følelser på egen krop og de flytter helt ind i eventyrets univers. Samtidigt styrker det sproglige, kulturelle og sociale kompetencer.

1. Teaterforestilling – for eksempel som den der er beskrevet i artiklen.

2. Workshop for personalet om eventyrtælling

P-dag om eventyrtælling, hvor vi arbejder på at fortælle eller læse op levende. Om hvordan vi kan involvere børnene med stemme og krop undervejs. Deltagerne vælger at arbejde med hver sit eventyr.

3. Workshop for personalet om eventyrværksted for hele huset

P-dag om eventyrværksted, hvor vi skaber ideer til et 3-ugers eventyrprojekt ud fra et enkelt eventyr, som hele huset vil arbejde med, og der arbejdes med alle læreplanens 6 temaer samt inklusion. I de tre følgende uger laver man hver dag en kortere eller længere aktivitet ud fra eventyrets univers: Hvordan kan børnene ud fra eventyret smage, lugte, skabe lydbilleder, se billeder eller landskaber eller føle på noget fra eventyret? Hvordan kan børnene fortælle videre på eventyret med deres hænder i kunsthåndværk? Tage eventyret med udenfor? Lege det i rytmik eller syng det som sangleg eller teaterleg? Værkstedet afsluttes med en eventyrlig fest.

voksne og børn sammen var optagede af at undersøge, opleve og sanse?

- Kunne jeg have sagt, at Khalid måske længes efter at høre til? At være en del? Og at dele med andre – også med de voksne? For historiefortælling styrker jo fællesskabet.
- At han måske kunne lide at møde en voksen (fortælleren), som turde rumme også alle de svære og forbudte følelser? For det er jo det, en historiefortæller gør. Møder børnene med sine egne følelser – inde i eventyret.
- Kunne jeg have sagt, at Khalid måske kunne spejle sine egne følelser i eventyret om at være den grimme tudse, der inden sig har en smuk prins, der kommer frem, hvis kammeraterne og de voksne bruger tid med ham, aer ham lidt og hjælper ham til at turde at vise tillid?
- Kunne jeg have sagt, at Khalid måske kunne lide at identificere sig med både skrubtudsen og prinsessen i eventyret? At han kunne genkende skrubtudsens følelser, når prinsessen afviser den og i vrede kaster den op ad væggen? Så ligger den på gulvet og ryster og har det rigtig skidt.
- Og at Khalid måske også kunne genkende prinsessens følelser, når hun er rigtig dum ved tudsen. Men også når hun fortryder, fordi hun kan

se, at tudsen har ondt. Kunne han mon mærke hvordan det føltes, da hun gør det godt igen, tager tudsen med op i sin seng og nusser den? Khalid har nok også kunnet mærke glæden ved forvandlingen, da prinsessen vågner næste morgen, og den klamme tudse er blevet til den sødeste prins. En legekammerat!

- Kunne jeg have sagt, at teatrets magi må have haft en fortryllende virkning på Khalid og hans kammerater? Ja, at han måske endda har fået åndelig føde? Nej, det sidste kunne jeg ikke have sagt, for så ville lederen da have troet, jeg var fra en helt anden verden, og at jeg havde mistet jordforbindelsen.

Jeg bærer de sidste ting ud igennem legepladsen. Alle børn sidder og spiser inde på stuerne, men så hører jeg et bank på ruden.

Det er Noura, der vinker farvel.

Skrubtudsen Tue puttes, så han kan drømme et nyt eventyr.

Pædagog Henrik Albrechtsen fra Strandhuset i Hvidovre sagde efter deres eventyrværksted:

"Det fede ved vores eventyrprojekt har været, at hele huset, både vuggestuen og børnehaven, har været involveret. I tre uger har alle voksne budt ind med aktiviteter ud fra eventyret om Fyrtøjet, og alle børn i alle aldre har haft så meget at være fælles om. Det har virkelig været tre sjove uger!"

Kollegaen Malene Louise Meldgaard supplerede:

"Ja, det blev simpelthen så lystbetonet det her, fordi alle kolleger bare bød ind med alle mulige ideer, som de selv havde lyst til at arbejde med. Selv køkkenpersonalet har været oppe at køre og deltaget med mad fra eventyret. Det har været så sjovt at gå på arbejde de sidste tre uger!"

Anette Wilhjelm Jah

Historiefortæller, underviser i historiefortælling, leder af Måle Fortælleteater, uddannet antropolog med speciale i multikulturalisme i Danmark.

Bestil via Dansk Pædagogisk Forum!

Kontakt os og vi formidler en forestilling eller P-dag til jer.

Der er få muligheder tilbage i 2017. Og ellers muligt i 2018.

Bestilling:

Send mail til: bogholderi@paedagogiskforum.dk.

Ring til os på: 86 18 78 88.